دبیرنگاری هفته

متاستازیعنی گسترش سرطان

محمدصادق علیزاده
دبیر قفسه کتاب

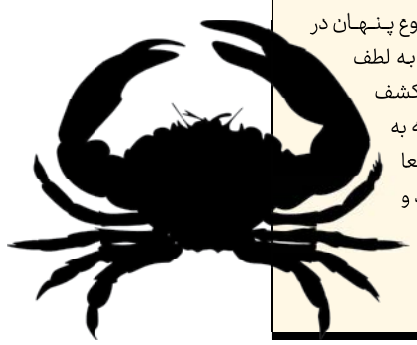
عارضم به حضور انور حضار گرامی و خوانندگانِ گرامی‌تر از جان که اگر در جریان نبوده باشید احتمالا از ویژه‌نامه‌ای که بچه‌های قفسه‌کتاب، جنگی و سریع و فوری و انقلابی زحمتش را کشیدند در جریان هستید که نشر جام‌جم یک دوره هشت‌جلدی کتاب‌های بترکانِ روایی راهی بازار نشر کرده، آنچنان که دیدید و خواندید. این قلم قصد دارد در این مقال در فقره کتاب «متاستاز اسرائیل» کمی گپ بزند و روده‌درازی کند. واقعیتش را بخواهید در هفته‌های گذشته دو سه مورد کتاب راجع به اسرائیل را ضربه‌فنی کردم. از لطف خداست یا هر چیزی دیگر باید بروم سجده شکر بر آستان ربوبی بسایم که یکهو در باب یک موضوع، چند کتاب به تور آدم می‌خورد و همگی هم همدیگر را تکمیل می‌کنند.

یکهو به خودت می‌آیی می‌بینی بعد از خواندن دو سه کتاب راجع به یک موضوع واحد، هر یک مثل قطعات یک پازل در کنار همدیگر می‌نشینند و همدیگر را تکمیل می‌کنند و یک تصویر کلی و کامل از واقعه توی ذهن شما به تصویر می‌کشند. پرانتز باز کنم و عارض شوم که اینها اگر مصداق رزق لایتحسب نیست پس مصداق چیست؟ پرانتز بسته! خلاصه که این قلم الان در بهجت و شادی خاصی دست و پا می‌زند از این منظر. قطعه پازل اسرائیل‌لوژی این مدت ما اما همین اثر فخیمه «متاستاز اسرائیل» بود. پیش از مطلبی درباره عنوان این کتاب عارض شویم که به پدیده گسترش و زیادشدن سلول‌های سرطانی «متاستاز» می‌گویند.

لاجرم وقتی این اصطلاح کنار واژه اسرائیل می‌نشیند مشخص است که مولف و نویسنده چه اراده کرده! شما تصور کنید خواننده‌ای که پیش از این یک کتاب درباره تاریخ ترور را در اسرائیل ضربه‌فنی کرده، بخورد به تور این کتاب که گزاره کانونی اصلی‌اش یک عبارت مشخص ۱۳کلمه‌ای است: «اسرائیل نماد و بزرگ‌ترین و کامل‌ترین نماد تبعیض و ترور و تعدی است».

جناب کورش خان علیانی در سراسر این کتاب از زمانی که فکر مهاجرت به سمت فلسطین و دست انداختن روی این خاک در شرق جزیره مدیترانه به ذهن پروژه سیاسی یهودیت - همان پروژه صهیونیسم که البته مولف در کتاب آن را با عبارات صیونیسم فراخوانی می‌کند و معتقد است که عبارت درستش هم همین است - افتاد و اولین گروه از یهودی‌ها در مرداد ۱۲۶۰ هجری شمسی راهی فلسطین شدند تا همین امروز این سه نطفه بوده‌اند که شجره خبیثه اسرائیل را همواره سرپا نگه داشته‌اند: تبعیض، ترور و تعدی!

خواندن این کتاب یک حسن خیلی بزرگ دارد. این‌که تشکیل و پروار پروژه صهیونیسم سیاسی نه آنگونه که بعضی اصرار دارند یک موضوع پنهان در تاریکخانه‌های تاریخ است که باید به لطف نمادشناسی‌های فراماسونرمآبانه کشف شود بلکه یک پروژه تاریخی است که به دست انسان جلو آمده است و طبعا انسان هم می‌تواند در برابر آن بایستد و در نبرد مقدس علیه انسان‌ستیزان حامی تبعیض و ترور و تعدی برای خودش سهمی داشته باشد.

زینب آزاد
دستیار دبیر قفسه کتاب

ماهایی که سن و سالمان به دوران پهلوی‌ها قد نمی‌دهد، می‌نشینیم و داستان‌ها و روایت‌ها را می‌خوانیم تا بفهمیم چه بود و چه شد. تا سال‌ها پیش که هیچ منبع موثق و منسجمی برای دستیابی به کتاب‌های این حوزه نبود عملا برای یافتن چنین کتاب‌هایی باید دست به دامن نویسنده و ناشر می‌شدیم که آن هم دسترسی‌اش سخت و گاه محال بود. شما هم اگر اهل فضای مجازی باشید، حتما دیده‌اید افرادی که تحت تاثیر شبکه‌های ماهواره‌ای قرار گرفته‌اند و مطالبی را برخلاف واقعیت منتشر می‌کنند و سعی بر تطهیر کردن پهلوی‌ها و تحریف انقلاب دارند قصدشان چیست؛ بماند اما برای مقابله با آن حتما باید کاری کرد.

رهبر انقلاب بارها و بارها در صحبت‌هایشان مطرح کرده‌اند تاریخ را روایت کنید که اگر روایت نکنید دیگران آن را روایت می‌کنند و... تا سال‌ها پیش اتفاق خاصی نیفتاده بود و چیزی در راستای تحقق این حرف رهبر معظم انقلاب حتی جرقه هم نخورده بود تا این‌که جشنواره‌ای با عنوان «جایزه ادبی شهید اندرزگو» فراخوان خود را منتشر کرد و همین سه‌شنبه گذشته هم اختتامیه دومین دوره آن برگزار شد. این جایزه هر دو سال یکبار برگزار می‌شود و اختتامیه آن در سالروز شهادت این شهید بزرگوار، دوم شهریور، برگزار می‌شود که امسال به خاطر شیوع کرونا به تعویق افتاد.

همان‌طور که می‌دانید شهید اندرزگو از مبارزان و چریک‌های مسلح مخالف حکومت پهلوی در خلال سال‌های ۵۷-۱۳۴۲ و عضو هیات‌های موتلفه اسلامی بود که با گروه‌های مختلفی ارتباط داشت. وی از پرکارترین فعالان ضدرژیم پهلوی شناخته می‌شود. به همین دلیل تصمیم بر این شد این جایزه به نام ایشان مزین شود.

سرتان را زیاد به درد نیاورم. جریان از این قرار است گروهی از اهالی حوزه کتاب و متخصصان فرهنگی نشستند و تصمیم گرفتند سروسامانی به این بخش مغفول مانده از تاریخ بدهند و حرف‌های رهبری را محقق کنند. آن متولیانی که نشستند و تصمیم گرفتند این کار بزرگ را شروع کنند مجمع ناشران انقلاب اسلامی، شهرستان ادب، انجمن قلم، حوزه هنری انقلاب اسلامی، بنیاد خاتم، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، مرکز تاریخ معاصر ایران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی و دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی بودند که با همدیگر جمع شدند و به‌عنوان شورای سیاستگذاری این جایزه، شروع به تدارک و طرح‌ریزی جایزه کردند.

اسفندماه ۹۶ بود که جایزه تأسیس شد و قرار شد سال ۹۸ از کتاب‌هایی که در بازه زمانی ۹۵ تا ۹۸ اعم از نشر و بازنشر در موضوعات مقابله با تطهیر پهلوی‌ها و افشای چهره واقعی پهلوی‌ها بود، شروع کنند کتاب‌ها را بررسی کنند، داوری انجام شود و بتوانند کتاب‌های برتر و ممتاز آنها را انتخاب و از بین آنها به برگزیدگان جایزه‌ای تقدیم کنند.

اولین جایزه ادبی شهید اندرزگو در سال ۹۸ و در بخش‌های «رمان بزرگسال»، «داستان کودک و نوجوان» و «روایت تاریخ و تاریخ‌شفاهی» برگزار شد و از بین آثار رسیده به دبیرخانه این جایزه، کتاب‌های اوسنه گوهرشاد، عاشقی به سبک ونگوگ، باغ خرمالو، دو روایت از یک عکس و یادداشت‌های یک خبرنگار برگزیده شدند. دومین دوره این جایزه فراخوان خود را در فروردین ۱۴۰۰ منتشر کرد و از ناشران و نویسندگان خواست تا آثار خود را با درونمایه‌های مقابله با تحریف تاریخ و تطهیر پهلوی‌ها و همچنین بیان حقایق و روشنگری درباره آن دوران، در گروه‌های داستان بلند و رمان بزرگسال، داستان و شعر کودک و رمان نوجوان و همچنین روایت تاریخ به دبیرخانه جشنواره ارسال کنند. در این دوره از جایزه ادبی شهید اندرزگو کتاب‌های ماتی‌خان، تشریف، تونل سوم، ردانگشت‌های اصلی و رضانام تا رضاخان برگزیده شدند.

تفاوت این جایزه با دیگر جایزه‌های ادبی در چند چیز است: اولین تفاوتش در ماهیت شکل‌گیری آن است. این جایزه، یک جایزه نیازمحور است یعنی بر اساس نیاز و خلأهایی که وجود داشته با موضوع مشخص مقابله با تحریف تاریخ معاصر و تطهیر پهلوی و افشای چهره واقعی آنهاست. نکته بعدی این است که این جایزه با همراهی مراکز و سازمان‌ها و نهادهای فرهنگی دغدغه‌مند برگزار می‌شود. نکته بعدی، رویکرد جایزه است که به ترویج آثار می‌پردازد نه فقط انتخاب برگزیده؛ یعنی این جایزه‌ای است که سعی می‌کند آثاری را به جامعه معرفی و آنها را ترویج کند. نکته دیگر جایزه، جریان‌ساز بودن این جایزه است؛ آثاری که برای این جایزه تولید می‌شوند، موضوع و دغدغه مشخص دارند.

محدودیت کلماتم تمام شد اما هنوز مطلب برای بیان کردن دارم. همه اینها به کنار، هر زمان فرصتی دست داد و تمایل به دیدن یک فیلم داشتید، سراغ فیلم «تیرباران» ساخته مرحوم علی‌اصغر شادروان بروید و در قالب این فیلم با زندگی شهید اندرزگو بیشتر آشنا شوید.

در ۴۰ سال گذشته، بیش از ۴۰ جایزه ادبی مختلف تأسیس و برگزار شده است. برخی جوایز به‌دلیل نداشتن پشتوانه‌ای محتوایی و زیرساخت‌هایی مستحکم بعد از چند دوره برگزاری تعطیل یا متوقف شده‌اند